

Možem vdeležiti razrednega boja na celi črti.¹⁾

Velik del tega razvoja pa pripada še bodočnosti.

RUSKI PROFESOR O ŽENSKEM VPRAŠANJU NA SLOVENSKEM.²⁾ PRIOBČIL R. D. LJUBLJANA.

Znani slovanski lingvist profesor J. Baudouin de Courtenay je l. 1872—73. v spisu »Nektere opazke ruskega profesorja« v goriški »Soči« opisal utise, ki jih je prejel o Slovencih, potovaje po naši ožji domovini. Pri tem se je precej obširno izrazil tudi o ženskem vprašanju na Slovenskem. Ker bode ta spis pač malokomu več pristopen, upam, da ustrežem cenjenim čitateljkam »Slovenke«, ako podam nekaj glavnih misli iz njega.

G. profesor omenja, da je povsod nahajal mnogo več pameti in zaupljivosti med ženskami,³⁾ nego med moškimi, akoravno se pri Slovencih, kakor tudi skoro pri vseh evropskih ljudstvih, šteje ženske navadno kot primadone med domačo živino, in meni, da to zaničevanje žensk mora postajati vedno večje vsled uredbe sedanjih evropskih konstitucij in vsled uvedbe občne vojaške dolžnosti. Z uvedenjem konstitucije so dobili moški svobodščine in privilegije, da zamorejo samo oni voliti in voljeni biti, dočim je to ženam zabranjeno.

¹⁾ Danes se Žena v veliki obilici porablja za razne stroke po tovarnah. (Tob. tov., pisarne, brzojav, pošta in dr.) Tu je dela za pospešitev ogromno. Kaj, ko bi se pričelo s strokovnimi organizacijami Žene. Te bi tudi na Slovenskem že lahko prosperirale. Samo energije je treba in pa dela, dela. Ustanovljati splošna ženska društva ne velja, ker bi bili tu zastopani vsi razredi; to ni utemeljeno v obstoječih gosp. razmerah in zato to nič ne šteje. Op. pis.

²⁾ Nekateri izraze obdržal sem tako, kakor jih rabi g. pisatelj.

³⁾ Ta prispevek bo mnogim baš sedaj dobro došel, ko biva slavni Ruš zopet med Slovenci. Op. ur.

Občna zgodovinska resnica pa je, da kadar je eden del človeštva bolj privilegiran in dobi več predprav in svobodščin, tedaj pada drugi v še večjo odvisnost od prvega. Splošna vojna dolžnost jači v moških živalske instinkte in vzbuja v njih še močnejšo zavest svoje fizične moči. Da so intelektualne moči popolnoma ednake pri moških kakor pri ženskih, imel se je pisatelj priliko prepričati, kakor pravi, pri vsakem koraku. Da si ženske prirojeno pamet veliko zvestejše hranijo nego moški, se razvidi že iz tega, da ne pijejo toliko in da sploh ne zapravljajo tako rade prirojenih moči. Da pa ženske, kar se tiče višje omike in poznanja občnih zadev, stoje na nižji stopinji kakor moški, temu se ni čuditi, ker jih moški spol vedno odstranjuje od šole in javnega življenja.

Baudouin de Courtenay navaja potem slučaj nekje iz Kranjskega, kjer je neki gospod prišel iz bližnjega trga pijan in strašno hud. Da si ohladi jezo, je začel grdo psovati svojo dekle — ker je pozabila dati kokošim zobati. Ko si je drznila njegova sestra ugovarjati, da dekla ni ničesar kriva, počel je i sestro zmerjati z najgršimi psovki ter ji nazadnje grozil z zaušnicami. In vse to vpričo vseh hlapcev in dekel in vpričo njega, tujca, znanega le nekoliko ur. Ako se je plemeniti gospod tako obnašal proti svoji sestri, kaj pa si moramo misliti o preprostih kmetih? Sicer pa pravi pisatelj, da je večkrat imel priliko opazovati več surovosti med »omikano« gospodo, nego med neolikanimi kmeti.

To zaničevanje žensk, ki se vsak korak pojavlja v praktičnem življenju, ima globok temelj v naziranju moškega spola. Ženska ima samo toliko veljave, kolikor je potrebna za moške. Tako n. pr. moramo ženske sicer omikati, pa ne zaradi njih samih, ne zaradi tega, da bi razsvetlili njih um in jim dali v roke orožje, s katerim bi si zamogle pridobivati vedno bolj

neodvisno stališče in razširjati okrožje svojega delovanja, ampak le z ozirom na posestnike žensk, na moške, t. j. le radi tega, da se iz ženskega spola rekrutirajo naše matere, sestre, žene, ljubice itd., ki gotovo uplivajo na moške, s katerimi pridejo v bližnjo dotiko. V domačem življenju bodi toraj ženska kuharica in perica, v javnem pa eksaltirana pupa, ki bi s svojo lepoto naj navduševala in spodbujala moške k pogumnemu delovanju za domovino, omiko in svobodo: — to bi bili naj idejali žensk po zgoraj omenjeni teoriji. Ravno tako moramo skrbno odgojevati kravo, ker nam daje, dokler živi, mleka, ko pa jo zakoljemo, skuhamo iz nje juho, napravimo pečenko itd., a nepobitna resnica je, da čimbolje je mleko, juha in pečenka, timveč moči zadobi oni, ki jih uživa!

Moški je v prirodi sploh kralj vsega, ženska pa njemu podložna stvar; v državi je državljani samo moški, ženska mu je sužnica in robotnica. Ženske same so se s svojim sedanjim položajem že tako sprijaznile, da se jim zdi, popolnoma opravičen in neobhodno potreben.¹⁾ Ravno tako se suženj privadi sužnosti, da se mu zdi nemogoče drugače živeti, ter da se strahoma obrača od onega, ki mu ponuja svobodo!

Pisatelj zaključuje svoj članek z nadejo, da bodo z ene strani pogumne ženske neprenehoma tirjale enakopravnosti, z druge pa, da bodo čut pravičnosti in svobodna omika vzbujali v možkih vedno več nagnjenosti, zadostovati opravičenim tirjatvam žensk.

* * *

Priznati se mora, da je sloviti ruski učenjak precej trpko označil podrejeno stališče slovenske žene. Toda mar li temu ni tako? Še sedaj mora hoditi žensko gibanje trnjevo pot, a pred 30 leti ni bilo v nas niti govora o opravičenosti ženskih

¹⁾ Ne sme se pozabiti, da je citirani članek bil pisan pred 30 leti.

tirjatev. Zatoraj moramo biti g. Baudouinu, ki se še sedaj gorko zanima za kulturno življenje Slovencev, le hvaležni, da se je že pred toliko leti glede tega vprašanja postavil na tako resnicoljubno stališče.

† ALEKSANDRA NIKOLAJEVNA
BAHMETJEVA. BOŽIDAR TVORCOV.
KALUGA.

S poslednjim dnem meseca maja je tiho ugasnila najstara ruska pisateljica za otroke i priprosto ljudstvo A. N. Bahmetjeva.

Moskovske novine so priobčile tem povodom mnogo biležek, iz katerih smo doznali, da je bil pogreb umrše nenavadno lep i prazničen. V cerkvi, v kateri so rajno odpevali, govorilo je mnogo duhovnih govornikov, mej njimi tudi protojerej Buharjev — kak predsednik društva »razširjenja duhovno-nravstvenih knjig sredi ruskega naroda«, torej društva, smeri katerega so slične sè slov. družbo sv. Mohorja. V las-kavih, ganljivih i resničnih potezah je očrtal trajni spomin velike pisateljice iz čisla (števíla) redkih ruskih ljudi, popolnoma udane istinam i duhu pravoslavnega krščanstva. Rajna je pomagala, ko so snovali rečeno društvo, ter je nad 30 let bila najdelavnejša njegova sočlanica. Prospeh društva je bodril delavnost pokojne, ktera si je tako pridobila nevenljive zasluge v razširjenji brezbrojnih duhovno-nravstvenih izdanj mej priprostim občinstvom i kmečkim ljudstvom. A. N. je bila iz roda Horinih, kateri se mej ruskim dvorjanstvom slavijo i po svoji starosti, i po svoji nadarjenosti i delavnosti. Rodila se je l. 1824. Njena odgoja je bila domača i skrbna odgoja, a koncem 30. let min. veka živela je sè svojo rodbino v Rimu. Tu se je seznanila s Turgenjevim, Stankevičem i drugimi odličnimi svojimi sorojaki, potovavšimi po Italiji i izučavšimi to deželo klasične umetnosti.